

De SER heeft goed werk verricht!

- Sinds de rapporten van Frijns en Goudswaard zijn verschenen in 2010 en het pensioenakkoord tussen sociale partners en het kabinet van 2011 zijn we met elkaar op zoek naar verbeteringen in de pensioenovereenkomsten, en in het bijzonder voor de uitkeringsovereenkomsten.
- Regelmatig komt de vraag voorbij waarom het allemaal zo lang duurt
- Dit suggereert alsof er in de afgelopen jaren niets is gebeurd. Ik denk dat wij allen hier een heel ander gevoel daarbij hebben.
- Kijk bijvoorbeeld naar de Wet verbeterde premieregeling die deze week is aangenomen in de EK.
- En kijk naar het rapport van de SER dat er nu ligt, waarin meer helderheid is gekregen over de varianten voor een nieuw pensioencontract.
- Twee varianten springen daarin uit: de uitkeringsovereenkomst met degressieve opbouw en het persoonlijk pensioenvermogen met collectieve risicodeling.
- Het rapport van de SER heeft de oplossing een stap dichterbij gebracht. De stip op de horizon is scherper in beeld gekomen.
- De SER heeft goed werk verricht!! Maar op belangrijke onderdelen resteren vragen.

Discussie van experts en technische exercitie

- Tegelijkertijd is het natuurlijk niet vreemd dat we de vraag waarom het zo lang duurt vanuit de buitenwereld krijgen.

- De discussie in de pensioensector en in de SER is een voornamelijk een discussie van experts en een technische exercitie.
- Het feit dat experts al geruime tijd hun denkkraft hebben gebruikt om na te denken over verschillende varianten (met bijbehorende afkeringen) geeft aan dat de oplossing niet zomaar voor het oprapen ligt.
- Tegelijkertijd kan niet vaak genoeg worden benadrukt dat het gaat om het veiligstellen van een mooie oude dag. De deelnemer is en blijft het uitgangspunt voor de gewenste veranderingen.

Zekerheid over een periode van tientallen jaren is onbetaalbaar duur

- Dat veranderingen nodig zijn, is onvermijdelijk. De wereld om ons heen verandert snel:
  - meer zzp-ers en kortere dienstverbanden op de arbeidsmarkt.
  - Vergrijzing
  - Individualisering
  - en minder vertrouwen in het pensioenstelsel door de verslechterende financiële positie van pensioenfondsen
- Bij veel pensioenfondsen is zichtbaar geworden, dat zekerheid over een periode van tientallen jaren onbetaalbaar geworden is.
- De kern van het probleem is dat met zekerheid iets toegezegd wordt wat met onzekerheid wordt verdiend.
- De mogelijkheid om over te kunnen gaan naar nieuwe pensioenovereenkomst is urgent.
- We zijn met elkaar op weg. De stip op de horizon komt scherper in beeld, maar we zijn er nog niet. Er zijn veel vragen die nog van een antwoord moeten worden voorzien en uitdagingen die we moeten en zullen aangaan.

Uitdagingen:

1. Draagvlak

- Een grote uitdaging waar we hier met z'n allen voor staan is creëren van draagvlak.
- Draagvlak bij sociale partners, draagvlak bij de politiek en misschien wel het allerbelangrijkste draagvlak bij de burgers, bij de deelnemers.
- De SER heeft deze handschoen al opgepakt door het organiseren van maatschappelijke dialoog.
- Ook vanuit de Pensioenfederatie werken wij aan het draagvlak. We organiseren themabijeenkomsten, webinars en gaan met besturen van pensioenfondsen in gesprek
- om hen mee te nemen in het denken over het nieuwe pensioencontract
- én nog belangrijker om te horen waar het schuurt en klemt in de praktijk en wat pensioenfondsbesturen nodig hebben om straks ook de stappen naar de stip op de horizon te kunnen zetten.
- Ook andere organisaties zijn druk bezig om hun achterbannen mee te nemen (bijvoorbeeld vakbonden, werkgeversorganisaties, ouderenbonden).

2. Communicatie

- Top-of-mind bij pensioenfondsbesturen is de vraag "Is het nieuwe pensioencontract uitlegbaar?"
- Snappen de mensen het?
- En nog belangrijker: hebben zij er vertrouwen in?
- Communiceren over pensioen is de grootste uitdaging waar we voor staan
- Uit het deelnemersonderzoek van de Pensioenfederatie blijkt dat er grote mispercepties zijn over pensioen.

- Veel jongeren denken dat het aanvullend pensioen dat samen met de werkgever wordt opgebouwd een omslagstelsel is. En denken dat er voor hen straks geen pensioen meer over is.
- Ook wordt gedacht dat het pensioengeld maar beter op een spaarrekening kan worden gezet in plaats van beleggen. Beleggen wordt gezien als gokken.
- Veel mensen denken dat ze blij mogen zijn dat ze van elke euro premie die ze inleggen ook een euro weer terugkrijgen. Dat ze in werkelijkheid drie tot 4 euro voor elke ingelegde euro terugkrijgen is onbekend.
- Uit het onderzoek kwam ook naar voren dat mensen meer vertrouwen hebben in het pensioenstelsel als ze beter snappen hoe het in elkaar zit. Meer kennis leidt tot een groter vertrouwen.
- Dat voor elkaar krijgen is een grote uitdaging
- Het is dus van essentieel belang dat het nieuwe pensioencontract (straks) bijdraagt aan het herstel van vertrouwen.

3. Transitie

- Naast uitlegbaarheid is de transitie een groot vraagpunt.
- Hoe komen we van het ene contract naar het andere?
- Hoe gaan we om met de doorsneesystematiek? Wat betekent dit voor de verschillende generaties?
- Wat betekent het voor het pensioenresultaat bij de verschillende typen fondsen?
- Dit laatste is heel belangrijk. De diversiteit in de sector is groot!
- Sectoren en ondernemingen, werknemers en werkgevers en daarmee pensioenfondsen kennen in ons land een enorme diversiteit. One size fits all gaat nu niet op maar straks ook niet.

Uitgangspunt voor de Pensioenfederatie is daarom dat

- Fondsen die in staat zijn om het huidige pensioencontract te kunnen blijven aanbieden, dat ook kunnen blijven doen.
- En dat pensioenfondsen straks naast de bestaande contractvormen kunnen kiezen voor een ander systeem. Een systeem dat in ieder geval geen zekerheidsmaat kent.
- Ik ben benieuwd hoe in de Perspectiefnota van de Staatssecretaris Klijnsma die naar verwachting op 8 juli a.s. openbaar wordt met het transitievraagstuk wordt omgegaan.
- Ik hoop dat de politiek inziet dat je niet zomaar besluiten kunt nemen over een dergelijk complex thema.

Nu te vroeg voor finale keuze

- Voor een finale keuze voor een contractsvariant is het nu nog te vroeg. Er is nader denkwerk nodig.
- Dit moet zorgvuldig gebeuren.
- Voorkomen moet worden dat er keuzes gemaakt worden op basis van beeldvorming in plaats van analyse.
- Daarom gaan we onder de vlag van de Pensioenfederatie aan de slag.
- Om antwoorden te vinden op de vragen die spelen op financieel, juridisch, fiscaal, uitvoerings- en communicatievlak.
- We pakken hierbij niet een hele wereld aan varianten op, maar we richten ons nu op de uitkeringsovereenkomst met degressieve opbouw en het persoonlijk pensioenvermogen met collectieve risicodeling.

Belangrijke toetsstenen bij een keuze voor een variant

Belangrijke toetsstenen voor de Pensioenfederatie straks bij het maken van de keuze zijn:

1. de mate waarin een variant een oplossing biedt voor de nu te grote afhankelijkheid van de rente,
  2. de mate waarin een variant kan bijdragen aan herstel van vertrouwen (transparantie, uitlegbaarheid), en
  3. de mate waarin een variant ruimte biedt voor collectieve risicodeling.
- Natuurlijk dient een variant ook beoordeeld te worden op:
    - pensioenresultaat/verwacht pensioeninkomen,
    - aansluiting op maatschappelijke trends (arbeidsmarkt, individualisering en toename diversiteit) en
    - uitvoeringskosten.

Onze inzet is dat niet alleen de stip scherp in beeld is, maar ook de weg ernaar toe!

Bedankt voor uw aandacht.